

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Benlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Analizi*

Analysis of Physical Self-Perceptions of Physical Education Teacher Candidates and their Attitudes toward Teaching Profession

Zekai PEHLİVAN**
Mersin Üniversitesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf ve spora aktif katılım değişkenleri açısından fiziksel benlik algıları ve öğretmenliğe yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmaya altı üniversiteden toplam 814 beden eğitimi öğretmen adayı katılmıştır. Fiziksel benlik algısına ilişkin veriler, Fiziksel Olarak Kendini Tanımlama Envanteri (Physical Self-Description Questionnaire- PSDQ) ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlara yönelik veriler ise Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre, öğretmenliğe ilişkin tutumların orta düzeyde, kadın adayların erkeklerden, alt sınıflardaki adayların son sınıflardan, aktif olarak spora katılanların katılmayanlardan yüksek tutum puanları almışlardır. Spora aktif katılan öğretmen adaylarının, katılmayanlara oranla fiziksel benlik algıları daha yüksektir. Spor yeteneği ve görünüm PSDQ alt ölçeklerinde program ilerledikçe anlamlı bir artış meydana gelirken, vücut yağı ve genel fiziksel yeterlik alt ölçeklerinde azalma görülmüştür ($p<0.05$). Son sınıf öğretmen adaylarının özellikle genel fiziksel yeterlik ($r= .403$, $p<0.01$) ve kendine güven ($r= .395$, $p<0.01$) PSDQ alt ölçekleri ile öğretmenliğe ilişkin tutum puanları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Fiziksel benlik algısı, öğretmenliğe ilişkin tutumlar, beden eğitimi öğretmen adayları.

Abstract

The purposes of this study were to determine the physical self perceptions of the physical education teacher candidates and their attitudes toward teaching profession on the basis of gender, grade and active participation in sport. Eight hundred and fourteen physical education teacher candidates from six different universities participated in this study. Data concerning physical self perception were collected by using Physical Self-Description Questionnaire (PSDQ). Data concerning attitudes toward profession of teaching were also collected by Attitude Scale Toward Teaching Profession. Analysis demonstrated that candidates at lower levels had attitudes towards teaching profession at a moderate level; and females, lower-year students, and physically active students had higher attitude scores compared to males, upper year students and inactive students. Physical self perceptions of the physically active teacher candidates were higher than the inactive candidates. A significant increase was observed in PSDQ subscales of sports competence and appearance as a result of the progression of the program; but decrease was observed in body fat and global physical self-concept ($p<0.05$). Additionally, a significant and positive relationship was found especially between the senior teacher candidates' global physical self-concept ($r= .403$, $p<0.01$) and self-esteem ($r= .395$, $p<0.01$) and their attitudes towards teaching.

Keywords: Physical Self-Perception, attitudes toward teaching profession, physical education teacher candidates.

* Eleştiri ve önerileriyle katkıda bulunan Prof. Dr. Adnan ERKUŞ, Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN, Prof. Dr. Şefik TİRYAKİ ve Prof. Dr. Tuba YANPAR'a teşekkür ederim.

** Yrd. Doç. Dr. Zekai PEHLİVAN, Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, zpehlivan@mersin.edu.tr,

Summary

Purpose and Methods

The purposes of this study were to determine the physical self perception of physical education teacher candidates studying at the various universities; and their attitudes towards teaching profession on the basis of gender, grade, and active participation in sports; and also to investigate any possible correlation between the attitudes toward teaching profession and physical self perception. Eight hundred and fourteen physical education teacher candidates (male= 474, female= 340) voluntarily participated in the study. Data were collected by using Physical Self-Description Questionnaire- PSDQ and Attitude Scale Towards Teaching Profession – ASTTP between May 2006 and May 2009. Descriptive statistics, t-test, Two-Way Analysis of Variance (ANOVA) and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data.

Results

In general, attitudes of the teacher candidates were found to be at a moderate level (range between 55 and 85). Although the attitude scores were significantly higher among female teacher candidates ($M=82.29\pm 8.9$) than males ($M=77.84\pm 11.5$), attitude scores decreased significantly from lower-years to upper-years ($p<0.05$). Compared to physically inactive students, active participants had higher attitude scores and physical self perception ($p<0.05$). Male teacher candidates had higher scores in PSDQ subscales including health, coordination, physical activity, sports skills, strength, and endurance than females; and female candidates had significantly higher scores in subscale of appearance than males ($p<0.05$). While PSDQ subscales of sports competence and appearance significantly increased as the program advances, body fat and global physical self-concept decreased ($p<0.05$). Analysis of results also indicated a significant and positive relationship between the senior teacher candidates' global physical self-concept ($r=.403$, $p<0.01$), self-esteem ($r=.395$, $p<0.01$), health ($r=.216$, $p<0.01$), coordination ($r=.286$, $p<0.01$), sports competence ($r=.204$, $p<0.01$), appearance ($r=.342$, $p<0.01$), strength ($r=.289$, $p<0.01$), flexibility ($r=.280$, $p<0.01$) and their attitudes towards teaching

Discussion

The main reason for the higher attitudes scores by female participants compared to males may be related to the cultural perception that the teaching profession was more suitable for females. However, it is also interesting to note that one third of the in-service physical education teachers were female in Turkey. Similar findings found in the previous study showed that the level of attitude scores was moderate throughout university education and decreased in senior class and it was interpreted in a way that this could be due to the concerns of physical education teacher candidates' for finding a teaching job (Doğan ve Çoban, 2009).

The explanation for the higher attitude scores towards teaching profession and higher scores in all subscales of PSDQ by physical education teacher candidates who actively participated in sports was due to recognition of sports as a life-long activity and their willingness to enter the teaching profession. Also, the rationale for the higher body fat and subscale of physical self perception by lower-year students compared to upper-year students might be the attendance in the physical performance test to become a teacher candidate. The basis for the higher correlation particularly between general sport competence ($r=.403$, $p<0.01$), self confidence ($r=.395$, $p<0.01$). Attitudes towards teaching scores compared to other subscales revealed high self-esteem about their physical qualifications and abilities, which were gained throughout their education. These mostly stem from respect for teaching profession, trust in professional knowledge and teaching skills all of which had significant effect on the reflection of some affective skills during activity of teaching (Pehlivan, 2006).

Conclusion

Attitudes of physical education teacher candidates toward teaching profession were at a moderate level and decreased during the last year of their education. While attitude scores of female teacher candidates towards teaching profession were higher than males, male participants had higher scores on physical self-perception than females. Physical education teacher candidates had higher attitude scores during their earlier years of education; however, this rate decreased during the educational process despite the expectation of increase in last year of their education. Attitude scores and physical self-perception were reported to be increase with active participation in sports. Thus, preferences of physically active participants during the selection process of physical education teacher candidates will enhance the status of the teaching profession.

Giriş

Öğretmenlik, toplumların zihninde, gurur verici ve aynı zamanda büyük bir sorumluluk gerektirmesi bakımından tatmin edici ve heyecanlı bir meslektir. Hiçbir meslek bu kadar çok çocuk ve gencin yaşamını biçimlendiremez (Farris, 1996). Öğretmenlik mesleği aynı zamanda sorunlu, hayal kırıklığı ile dolu, sabır, sevgi, bilgi ve beceri gerektiren bir meslek olarak da bilinmektedir. Bu özelliklerinden dolayı öğretmenlik mesleği, yüksek düzeyde duyuşsal özellik gerektirmektedir. Yüksek düzeyde duyuşsal özellik taşımayan adayların bilişsel başarıları azalmakta (Bloom, 1979: 102), mesleki tükenmişlikleri artmakta (Kapıkıran, 2003; Şahin, 2008) ve iş doyumunu düzeyleri düşmektedir (Koyun ve diğerleri, 2007). Bu nedenle duyuşsal özellikler, eğitimin nitelik ve kalitesini belirleyebilmektedir. Dolayısıyla, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içinde iyi yetiştirilmeleri eğitimin kalitesi açısından önemlidir (Darling-Hammond ve diğerleri, 2002; Delandshere ve Arens, 2001). Buradan hareketle, mesleğe giriş davranışlarının temelini duyuşsal özellikler oluşturmakta ve bu duyuşsal özelliklerin de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarla ilişkili olduğu ileri sürülmektedir (Rovegno, 1998). Buna bağlı olarak, bir öğretmenin fiziksel benlik algısı onun tutumlarını, tutumlar da öğretmenin davranışlarını ve öğrenci kazanımlarını etkileyebilmektedir (Kyriakides ve diğerleri, 2009). Bu iki faktörün birbirini etkilemesinden dolayı, fiziksel benlik algısı ile mesleğe yönelik tutumların incelenmesi, beden eğitimi öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde etkili olacaktır.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlar

Öğretmenlik mesleğinin süreçlerinden birisi de tutumlardır. Tutumların kaynağı, davranışa etkisi ve zaman içerisinde değişimi sosyal psikologların ilgisini çekmiş ve çok sayıda araştırmaya konu olmuştur (Cüceloğlu, 1996: 521). Allport'a göre tutum, "bireyin ilişkili olduğu bütün nesnelere ve durumların bireyin üstündeki dinamik etkisi veya yönlendirme gücü, deneyim yoluyla kazanılmış, hazır bulunuşluğun zihinsel ve ruhsal ifadesidir" (Akt. Horowitz ve Bordens, 1995: 228). Başka bir anlatımla tutum; durumlar, insanlar ve nesnelere yönelik bireyi yönlendiren veya bireyin dinamik biçimde gösterdiği tepkiler veya verilen değerlerin yansımasıdır (Horowitz ve Bordens, 1995: 234).

Tutumlar bireyin kendisini tanıması, nesnelere, durumlara ve bireylere yönelik; duygu, düşünce, niyet ve davranışların özeti gibi fonksiyonlara sahiptir (Feldman, 1996: 605). Tutumların sosyal psikologlar tarafından duyuşsal, bilişsel ve davranışsal bileşenlerinden oluştuğu (Zimbardo ve Leippe, 1992), ancak dördüncü bileşen olarak "niyet etme" boyutunun da olduğu ileri sürülmektedir (Horowitz ve Bordens, 1995: 234). Tutumların oluşmasında duyuşsal boyut başat rol oynarken (Feldman, 1996), Oppenheim'e göre de duyuşsal alan davranışların önemli bir bölümünü tutumların oluşturduğu ve tutumlar da davranışların önemli yordayıcıları olarak görülmektedir (Akt. Zimbardo ve Leippe, 1992). Tutumlar bir olaya ve nesneye salt maruz kalma, doğrudan kişisel deneyim yaşama ve öğrenmenin yanı sıra (Horowitz ve Bordens, 1995: 230) Rajecki'ye göre de genetik yollarla biçimlenmektedir (Akt. Feldman, 1996: 605). Bir diğer ifadeyle tutum, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa

neden olan bir olgudur (Ülgen, 1995: 97). İşlevsel kuramlara göre birey, kendi ihtiyaçlarına uygun objelere olumlu tutum geliştirir. Bu görüşe göre, bireyin bir objeye yönelik tutumları olumlu ise o obje ihtiyaçlarını karşılıyor demektir (Erden, 1995: 100).

Diğer yandan tutumlar değişebilir özellik taşımaktadır. Tutumların değişimine etki eden faktörlerin başında ikna ve gönüllülük/niyet gelmektedir. İkna en etkili yoldur (Feldman, 1996). Tutumun değişmesi için gönüllü katılım ve bu değişim sonucu ortaya çıkan davranışın, günlük yaşamda diğer insanları etkileyici bir yerinin olması gerekir (Cüceloğlu, 1996: 525). Tutumlar, bireyin davranış ve eylemleriyle doğrudan ilişkilidir. Eğer bir şey seviliyorsa, sevilen şeye yönelik tutarlı bir eylem gerçekleştirilir. Bazı durumlarda bireyin tutumlarındaki tutarlılığı onun davranışlarını, davranışlarındaki tutarlılık da bireyin tutumlarını oluşturmaktadır. Tutum, bir tutum nesnesine doğru bir eğilimi, o tutum nesnesine karşı ya da ondan yana olmayı içerir (Feldman, 1996: 608;). Bu nedenle tutum; olumlu ve olumsuz özellik taşır. Tutumun nesnesi bir madde, bir durum, bir grup olabileceği gibi bir meslek de olabilir. Bireyin belirli bir mesleğe ve mesleğin içerdiği etkinliklere yönelik tutumları bilmenin o meslekteki başarıyı ve doyumunu yordamaya katkı sağlayacaktır (Erkuş ve diğerleri, 2000).

Pehlivan'ın (2006) araştırmasına göre, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumların oluşması; adayların giriş davranışları, mesleği severek seçmeleri, ilgileri ve o mesleği yapabileceklerine olan özgüvenleridir. Araştırmalarda, duyuşsal özelliklerle başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu (Bloom, 1979: 102), öğretmenliği isteyerek seçen adayların mesleki yeterlik algılarının, istemeyerek seçenlerden (Öksüzoğlu, 2009); içsel nedenlerden dolayı öğretmenliği seçenlerin, dışsal nedenlerden dolayı seçenlerden (Üstüner ve diğerleri, 2009) öğretmenliğe yönelik tutum puanlarının anlamlı biçimde farklılaştığı rapor edilmiştir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar üzerine ülkemizdeki eğitim fakültelerinin değişik bölümlerindeki adayların katılımıyla yapılan çalışmalara göre tutumların orta düzeyde olduğu, kadınların erkeklerden anlamlı biçimde yüksek puanlara sahip oldukları belirtilmiştir (Çetinkaya, 2009; Seferoğlu, 2006; Temizkan, 2008; Üstüner ve diğerleri, 2009). Sınıf değişkeni açısından ise öğretmenliğe yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Terzi ve Tezci, 2007). Üstüner ve diğerleri (2009) tarafından on ayrı öğretmenlik programına devam eden öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmada 31 beden eğitimi öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları, diğer programlardaki adaylardan yüksek bulunmuştur. Yurtdışında beden eğitimi öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar orta düzeyde bulunmuş ve bu durumun, öğretmenlik mesleğine ilişkin adayların öğrenme ve öğretme durumlarıyla ilgili bilgilerinin, becerilerinin ve programın eksikliğinden kaynaklandığı biçiminde açıklanmıştır (Bakar ve diğerleri, 2008). Inman ve Marlow (2004) da öğretmenliğe yönelik tutumların düşük bulunmasının, adayların öğretmenlik mesleği hakkında yanlış bilgiye sahip olduklarından ve bu meslek hakkında açık bir resme sahip olmadıklarından kaynaklandığını belirtmiştir. Ülkemizde ise beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine kapsamlı bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Benlik ve Fiziksel Benlik Algısı

Kişinin kendisi ile ilgili değerlendirmeleri, davranış ve güdülerimizin belirleyicisi, bireyin tutumunu açıklamadaki rolü gibi nedenlerle *benlik* ile ilgili yapılar araştırılmaktadır (Aşçı, 2004a). *Benlik kavramı*, birçok rol içerisinde bireyin kendisini nasıl tanımladığıyla ilgilidir. Örneğin "Ben bir babayım", "Ben bir öğretmenim" gibi. Bazı kuramcılar benlik kavramını kendini değerlendirme ifadesi olarak görürler. Örneğin, "Ben gerçekten başarılı bir öğretmenim" gibi, fakat diğerleri bu kişi için böyle düşünmeyebilirler. Benlik saygısı ise, bireyin kendisine yönelik değerlendirmeleri kapsar. Yani, sahip olduğu iyi şeylerin derecesini ifade eder (Eisenberg ve Delaney, 1998), "Ben iyi bir öğretmenim" gibi. Benlik algısı, ruh ve beden sağlığımızı, başkalarıyla ilişkileri, akademik başarıları ve meslek seçimini de etkilemektedir (Gander ve Gardiner, 2001).

Benlik algısının çok yönlü yapısı içerisinde ele alınan *fiziksel benlik algısı*, kendine güvenin ve genel benlik algısının önemli bir ögesi, çok yönlü ve hiyerarşik benlik algısı yapısının egzersize katılmadan

etkilenen en önemli boyutu olarak kabul edilmiştir (Aşçı, 2004a). Günümüzde bireylerin fiziksel olarak uygun (fit) olması ve kendilerini iyi hissetmeleri amaçlanmaktadır (Gallahue ve Donnelly, 2003; Biddle ve diğerleri, 2001). Bu nedenle, fiziksel benlik algısı, küçük yaştan itibaren fiziksel çevreyle ilişki kurmada ve uzmanlaşma yeteneğini geliştirmede önem taşır. Fiziksel benlik algısı, bireyin psikomotor boyutta kendisini algılaması ve değerlendirmesi olarak tanımlanır (Fox, 1997). Sonstroem ve Potts'a (1996) göre ise fiziksel benlik algısı; atletik beceri, kuvvet, dayanıklılık ve esneklik gibi özelleştirilmiş motor becerilerdeki algılardır. Fiziksel benlik algısı ilk başlarda Shavelson ve diğerleri tarafından "fiziksel yetenek" ve "fiziksel çekicilik" olarak iki alt boyut olarak sınıflandırılmasına karşın (Akt. Berger ve diğerleri, 2007), Marsh ve diğerleri (1997); "spor yeteneği", "kuvvet", "vücut çekiciliği" ve "vücut yağı" gibi birçok alt boyut ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda egzersiz, benlik algısı ve fiziksel benlik algısı ilişkisine yönelik benliğin güçlendirilmesi ve beceri gelişimini test etmeye yönelik iki hipotez geliştirilmiştir. Bunlardan ilki, bireyin kendini değerlendirerek başarılı olabileceği ve yeterli hissedebileceği ortamlara yaklaşma ile "benliğin güçlendirilmesi hipotezi" ve ikincisi de bireyin katıldığı etkinliklerle veya çevresel deneyimlerle benlik algısını değiştirip geliştirebilir düşüncesiyle "beceri geliştirme hipotezi" dir (Sonstroem, 1998).

Fiziksel aktivitenin psikolojik sağlık üzerine etkileri araştırmalarla gösterilmiştir. Yapılan çalışmalarla fiziksel aktiviteye katılımın; bireyin fiziksel yeteneğini ve fiziksel uygunluk düzeyini artırdığı; meydana gelen bu artışın ise, bireyin benlik algısında olumlu değişime neden olduğu gösterilmiştir (Aşçı, 2004b; Aşçı ve diğerleri, 1997; Marsh, 1998; Hayes ve diğerleri, 1999; Sonstroem ve Morgan, 1989; Tiryaki ve Morali, 1992; Van-Vorst ve diğerleri, 2002). Başka bir anlatımla, fiziksel uygunluk ve fiziksel yetenekteki artış, algılanan yeterlik ve çekicilikteki artışla birlikte benlik algısının artmasına ve benlik algısındaki artış da bireyin fiziksel aktiviteye katılımına neden olmaktadır (Sonstroem, 1998). Fiziksel benlik algısı yüksek olan bireylerin kendine güven ve kendine saygısı da artmaktadır (Welk ve Eklund, 2005). Kendine saygının gelişmesinde, beden yeterliğini algılamadaki artış "etkililik" duygusunu da beraberinde getirmekte ve ayrıca özgür irade, ötekini ve kendini kabul etme hislerini oluşturmaktadır (Fox, 2000). Aynı zamanda "fiziksel görünüm" genel kendine saygının en kuvvetli temelini oluşturmaktadır (Fox, 1997). Buna bağlı olarak, bireylerin yetkinlik beklentisi arttıkça, yaptıkları işlerde daha başarılı olmakta (Zülkadiroğlu ve diğerleri, 2007), daha fazla fiziksel aktivite içerisinde yer almakta ve mesleki performansları da artmaktadır (Beauchamp ve diğerleri, 2002). Başka bir anlatımla, yüksek yetkinlik inancına sahip öğretmenler öğrencileri etkileyerek, onların motivasyonunu ve başarısını kontrol edebilmektedirler (Bakar ve diğerleri, 2008). Bu durum, beden eğitimi öğretmen adayları açısından düşünülecek olursa, onların mesleğe yönelik tutum ve fiziksel benlik algısı düzeyleri, öğretim programlarının yeterliği hakkında da bilgi verebilecektir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar ve fiziksel benlik algısına ilişkin yapılan açıklamalar ışığında, genelde bedenini kullanarak mesleğini sürdüreceği olan beden eğitimi öğretmen adaylarının; mesleğe yönelik tutumlarının ve fiziksel benlik algılarının yüksekliği, mesleki başarıyı artıracaklarını düşündürmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın sonuçları, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumların, mesleğe aday seçiminde, programın etkililiği ve Avrupa Birliği'nin Avrupa Kalite Güvencesi Standartları kapsamında, yükseköğretim alanında bir standard oluşturmaya yönelik, "Bologna Eğitim Sürecinde" vurgulanan öğrenme ürünlerinin değerlendirilmesi konusunda nitelik artırıcı önlemleri almada önemli kanıtlar sağlayacaktır. Buradan hareketle, önce yapılan araştırmalarda, hem fiziksel benlik algısı ve hem de aynı mesleği yapmalarına rağmen, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda cinsiyet açısından farklılıkların bulunması; öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların orta düzeyde ve son sınıfta ise düşmesi; spora katılan bireylerin yüksek fiziksel benlik algısına sahip olmaları ve yüksek fiziksel benlik algısının da yetkinlik inancını etkilemesi, beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik kapsamlı bir çalışmanın olmaması gerekçesiyle bu araştırma; "cinsiyet", "spora aktif katılım" ve "sınıf" bağımsız değişkenleri kullanılarak planlanmıştır.

Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, değişik üniversitelerin beden eğitimi öğretmenlik bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının cinsiyet, spora aktif katılım ve sınıf değişkenleri

açısından fiziksel benlik algıları ve öğretmenliğe yönelik tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek ve aynı zamanda öğretmenliğe ilişkin tutumları ile fiziksel benlik algısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları cinsiyet, spora aktif katılım ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 2- Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algısı alt ölçek puanları cinsiyet, spora aktif katılım ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile fiziksel benlik algısı alt ölçek puanları arasında bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli ve Örneklem

Araştırmaya bağımlı gruplar için boylamsal bir çalışma olarak başlanmış, ancak eşleştirme yapma işlemi başaramadığından bağımlılık ilişkisi bozulmuştur. Bu nedenle, araştırma bağımsız gruplar için enlemesine betimsel modelde bir tarama (survey) çalışmasına dönüştürülmüştür (Erkuş, 2005: 73). Veri toplama işlemine Mayıs 2006 dönem sonunda birinci sınıflarla başlanmış ve her yıl aynı adaylar takip edilerek ve Mayıs 2009 dönem sonunda son sınıflarla tamamlanmıştır. Her bir sınıf ayrı veri olarak kullanılmıştır. Araştırmaya altı üniversitenin beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan toplam 814 öğretmen adayı katılmıştır (erkek= 474, kadın= 340). Katılanların yaş ortalaması 22.60±2.38'dir (erkek= 23.08±2.29, kadın=21.92±2.37). Katılanların % 47.5'i lisanslı olarak üniversite spor takımlarında veya herhangi bir spor kulübünde aktif olarak spora katılırken (n= 387), % 52.5'i aktif olarak spora katılmamaktadır (n= 427).

Veri Toplama Araçları

Beden eğitimi öğretmen adaylarının Fiziksel Benlik Algılarına ilişkin veriler, Marsh ve ark. (1994) tarafından altılı Likert tipi biçiminde geliştirilen ve Aşçı (2000) tarafından Türkçeye uyarlanan Fiziksel Olarak Kendini Tanımlama Envanteri –PSDQ ile toplanmıştır. PSDQ ölçeği 70 maddeden (*vücudum esnek; zayıfım ve kaslarım güçsüzdür; fiziksel olarak kendimden memnunum vb.*) ve 11 alt ölçekten (sağlık, koordinasyon, fiziksel aktivite, vücut yağı, spor yeteneği, genel fiziksel yeterlik, görünüm, kuvvet, kendine güven, esneklik ve dayanıklılık) oluşmaktadır. PSDQ ölçeği 1-6 aralığında (tamamen yanlış - tamamen doğru) olarak yanıtlanan olumlu ve olumsuz maddelerden oluşmaktadır. Her bir alt ölçekte 6-8 madde bulunmaktadır. Türkçeye uyarlanan PSDQ alt ölçeklerinin iç tutarlık katsayısı Cronbah Alpha .87 ve .98 arasında değişmektedir. PSDQ alt ölçeklerinin bu çalışma için iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı .74 ve .88 arasındadır.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlara yönelik veriler ise Erkuş ve diğerleri (2000) tarafından beşli Likert tipinde geliştirilen "(1) hiç uygun değil – (5) tamamen uygun" arasında değişen ve 23 maddeden oluşan Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği (ÖİTÖ) ile toplanmıştır. Tek boyutlu olan ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı .99'dur. Ölçeğin geçerliği ise; içtutarlılık katsayısının ($\alpha=.99$) ve madde-toplam test korelasyon katsayılarının yüksekliği (en düşük $r= .57$, en yüksek $r= .78$) kapsam geçerliğinin; faktör analizi sonucunda ağırlıklı olarak tek faktör olması da yapı geçerliğinin kanıtı olarak ölçeği geliştirenler tarafından kabul edilmiştir. Ölçeğin ayırt edicilik özelliği ise, lise son sınıf, öğretmenlik sertifikası programı ve eğitim fakültesi öğretmenlik bölümü öğrencilerine uygulanan deneme formundan elde edilen verilere Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda, öğretmenlik mesleğine gönüllü katılanlar ile lise öğrencileri arasında elde edilen puanlar arasındaki farkın anlamlı bulunması ($p<0.001$), testin ayırt edici özelliğe sahip olduğu biçiminde yorumlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan ise 115'tir. Değerlendirme yapabilmek için ölçekten alınan 23-54 puan aralığı "düşük", 55-85 "orta" ve 86-115 "iyi" olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bu çalışmadaki iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı .84'tür.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan verilerin analizinde betimsel istatistiklerin yanı sıra, Çift Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), iki bağımsız grup arasındaki farkın anlamlılığı için *t*-testi kullanılmıştır. Gruplar arasında anlamlı farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla da her bir bağımsız değişken için varyansların homojen olduğu durumlarda ve gruplar arası ortalamaların bütün olasılıklarını karşılaştırabildiği ve eşit grup sayıları gerektirmediği için Post Hoc LSD testi (Garson, 2010), varyansların homojen olmadığı durumlarda da Post Hoc Tamhane 2T testi uygulanmıştır (Özdamar, 2001:327). Yine, bağımsız gruplar arasındaki ilişki için Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu uygulanmış, hata payı 0.05 düzeyinde alınmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyet, spora aktif katılım ve sınıf değişkenlerine göre ÖİTÖ puanlarına yönelik betimsel istatistikler ve varyans analiz sonuçları Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Spora Aktif Katılım ve Sınıf Değişkenlerine Göre Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği'ne (ÖİTÖ) Yönelik Betimsel İstatistikleri

Değerler	Cinsiyet		Spora Katılım		Sınıf			
	Erkek	Kadın	Evet	Hayır	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
n	474	340	387	427	226	205	194	189
\bar{X}	77.84	82.29	80.80	78.70	79.69	81.12	80.46	77.37
ss	11.5	8.9	10.6	10.8	11.0	8.8	10.3	12.3

Tablo 1'de araştırmaya katılan erkeklerin ÖİTÖ'den ortalama 77.84±11.5, kadınlar ise 82.29±8.9; spora aktif olarak katılanlar 80.80±10.6, katılmayanlar ise 78.70±10.8 puan almışlardır. Sınıf değişkeni açısından ise, ikinci sınıf öğretmen adayları ortalama 81.12±8.8 puanla ÖİTÖ'den en yüksek tutum puanına sahipken, 77.37±12.3 ortalama puanla son sınıf öğretmen adayları en düşük tutum puanı almışlardır. Değişkenler bakımından tutum puanlarının orta düzeyde olduğu (55-85 aralığında) gözlenmiştir.

Tablo 2.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Spora Aktif Katılım ve Sınıf Değişkenlerine Göre Öğretmenliğe İlişkin Tutum Puanlarının Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Cinsiyet	3864.259	1	3864.259	35.75*	.000
Spora Aktif Katılım	768.096	1	768.096	7.11*	.008
Sınıf	1449.097	3	483.032	4.47*	.004
Cinsiyet * Katılım	286.568	1	286.568	2.65	.104
Cinsiyet * Sınıf	61.178	3	20.393	.19	.904
Sınıf * Katılım	192.236	3	64.079	.59	.620
C * S * K	165.651	3	55.217	.51	.675
Hata	86268.758	798	108.106		
Toplam	5263402.381	814			

*p<0.05

Tablo 2'de varyans analizi sonuçlarına göre, öğretmenliğe ilişkin tutumlar üzerinde cinsiyet [$F_{(1, 814)} = 35.75, p<0.05$], spora aktif katılım [$F_{(1, 814)} = 7.11, p<0.05$] ve sınıf [$F_{(3, 814)} = 4.47, p<0.05$] değişkenlerinin anlamlı biçimde etkili olduğu; buna karşılık cinsiyet * sınıf; cinsiyet * spora katılım; sınıf * spora katılım ve cinsiyet * spora katılım * sınıf değişkenlerinin öğretmenliğe ilişkin tutum puanları üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Cinsiyet değişkenine göre, kadın adayların ($\bar{X} = 82.29 \pm 8.9$) erkeklerden ($\bar{X} = 77.84 \pm 11.5$); *spora aktif katılım* değişkenine göre ise spora aktif katılanlar ($\bar{X} = 80.80 \pm 10.6$) katılmayanlardan ($\bar{X} = 78.70 \pm 10.8$) yüksek puanlar almışlardır ($p < 0.05$). Başka bir ifadeyle, düzenli spora katılan ve lisanslı olarak bir takımda oynayan beden eğitimi öğretmen adaylarının, spora katılmayanlara oranla, öğretmenliğe ilişkin tutumları daha yüksektir. *Sınıf* değişkeni açısından Tamhane 2T test sonuçlarına göre de ikinci sınıflar ($\bar{X} = 81.12 \pm 8.8$) üçüncü sınıflardan ($\bar{X} = 80.46 \pm 10.3$) ve üçüncü sınıflar da son sınıflardan ($\bar{X} = 77.37 \pm 12.3$) anlamlı biçimde yüksek puanlar almışlardır ($p < 0.05$). Başka bir anlatımla, sınıflar ilerledikçe öğretmenliğe ilişkin tutum puanlarında anlamlı biçimde azalma görülmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının PSDQ alt ölçeklerinden aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.
Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Spora Aktif Katılım ve Sınıf Değişkenlerine Göre PSDQ Alt Ölçeklerine İlişkin Betimsel İstatistikleri

Alt Ölçekler	Değerler	Cinsiyet		Spora Katılım		Sınıf			
		Erkek	Kadın	Evet	Hayır	1.	2.	3.	4.
Sağlık	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.72	4.52	4.73	4.56	4.60	4.66	4.67	4.62
	ss	.90	.86	.86	.91	.94	.87	.85	.91
Koordinasyon	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.81	4.64	4.94	4.56	4.78	4.64	4.77	4.78
	ss	.78	.83	.69	.85	.81	.82	.72	.84
Fiziksel Aktivite	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.38	3.96	4.52	3.92	4.34	4.13	4.19	4.16
	ss	1.07	1.16	1.02	1.15	1.13	1.18	1.12	1.09
Vücut Yağı	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	5.12	5.04	5.23	4.96	5.18	5.15	5.03	4.96
	ss	.99	.94	.87	1.04	.86	.88	1.00	1.13
Spor Yeteneği	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.85	4.67	5.05	4.52	4.80	4.60	4.82	4.87
	ss	.77	.92	.65	.91	.86	.86	.77	.91
Gen. Fiz. Yeterlik	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	5.10	5.17	5.32	4.96	5.21	5.07	5.12	5.11
	ss	.79	.76	.63	.85	.76	.77	.74	.84
Görünüm	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.87	5.13	5.04	4.92	4.90	4.91	5.02	5.11
	ss	.80	.67	.74	.78	.81	.75	.72	.74
Kuvvet	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.72	4.51	4.83	4.45	4.64	4.50	4.60	4.74
	ss	.84	.90	.80	.89	.94	.91	.80	.81
Esneklik	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.40	4.49	4.60	4.29	4.51	4.26	4.41	4.57
	ss	1.10	1.05	1.01	1.12	1.12	1.08	1.05	1.04
Dayanıklılık	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.78	4.12	4.63	4.40	4.58	4.40	4.45	4.60
	ss	.98	1.19	1.14	1.09	1.14	1.17	1.04	1.12
Kendine Güven	n	474	340	387	427	226	205	194	189
	\bar{X}	4.69	4.76	4.89	4.57	4.68	4.73	4.74	4.74
	ss	.83	.76	.73	.83	.80	.74	.79	.88

Tablo 3'teki betimsel istatistiklere ek olarak yapılan varyans analizi sonuçları incelendiğinde; PSDQ alt ölçekleri *cinsiyete* göre, "sağlık" [$F_{(1,814)} = 10.83, p<0.05$], "koordinasyon" [$F_{(1,814)} = 7.39, p<0.05$], "fiziksel aktivite" [$F_{(1,814)} = 26.12, p<0.05$], "spor yeteneği" [$F_{(1,814)} = 8.85, p<0.05$], "görünüm" [$F_{(1,814)} = 23.32, p<0.05$], "kuvvet" [$F_{(1,814)} = 10.81, p<0.05$] ve "dayanıklılık" [$F_{(1,814)} = 72.49, p<0.05$] alt ölçeklerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu alt ölçeklerde *cinsiyet* değişkeni açısından farkın kaynağı için ortalama ve standart sapmalar incelendiğinde; erkek öğretmen adayları "sağlık" ($\bar{X} = 4.72 \pm 0.90$), "koordinasyon" ($\bar{X} = 4.81 \pm 0.78$), "fiziksel aktivite" ($\bar{X} = 4.38 \pm 1.07$), "spor yeteneği" ($\bar{X} = 4.85 \pm 0.77$), "kuvvet" ($\bar{X} = 4.72 \pm 0.84$) ve "dayanıklılık" ($\bar{X} = 4.78 \pm 0.98$) alt ölçeklerinde kadın adaylardan, kadın adaylar ise sadece "görünüm" ($\bar{X} = 5.13 \pm 0.67$) alt ölçeğinde erkek adaylardan ($\bar{X} = 4.87 \pm 0.80$) anlamlı biçimde yüksek puana sahiptirler ($p<0.05$).

Spora aktif katılım değişkeni yönüyle PSDQ tüm alt ölçeklerinde anlamlı bir farklılaşma gözlenmiştir. Farklılığın kaynağı için ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde; aktif olarak spora katılanlar, tüm alt ölçeklerde, katılmayanlardan anlamlı biçimde yüksek puanlar almışlardır ($p<0.05$).

Sınıf değişkenine göre PSDQ "spor yeteneği" [$F_{(3,814)} = 5.13, p<0.05$], "görünüm" [$F_{(3,814)} = 4.43, p<0.05$] ve "esneklik" [$F_{(3,814)} = 2.88, p<0.05$] alt ölçeklerinde anlamlı bir farklılaşma vardır. *Sınıf* değişkeni açısından farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre, "spor yeteneği" alt ölçeğinde birinci sınıflar ($\bar{X} = 4.80 \pm 0.86$) ikinci sınıflardan ($\bar{X} = 4.60 \pm 0.86$), üçüncü ve dördüncü sınıflar da (sırasıyla $\bar{X} = 4.82 \pm 0.77, 4.87 \pm 0.91$) ikinci sınıflardan daha yüksek puanlar almışlardır ($p<0.05$). Diğer bir ifadeyle, ikinci sınıfta "spor yeteneği" algısı anlamlı biçimde düşerken, üçüncü ve dördüncü sınıflarda spor yeteneği algısı anlamlı biçimde artış göstermiştir. "Görünüm" alt ölçeğinde Tamhane T2 testine göre, dördüncü sınıftaki adaylar ($\bar{X} = 5.11 \pm 0.74$) birinci ve ikinci sınıftaki adaylardan (sırasıyla $\bar{X} = 4.90 \pm 0.81, 4.91 \pm 0.75$) daha yüksek puanlar almışlardır. Başka bir ifadeyle, program ilerledikçe öğretmen adaylarının "görünüm" algısında artış meydana gelmiştir. "Esneklik" alt ölçeğinde ise LSD testine göre, birinci ve dördüncü sınıflar (sırasıyla $\bar{X} = 4.51 \pm 1.12, 4.57 \pm 1.04$) ikinci sınıflardan ($\bar{X} = 4.26 \pm 1.08$) anlamlı biçimde yüksek puanlara sahiptirler ($p<0.05$). Diğer bir ifadeyle, öğretmen adayları birinci sınıfta yüksek "esneklik" algısına sahipken, bu algı ikinci sınıfta düşmekte ve son sınıfa geldiğinde yeniden artış göstermektedir.

*Cinsiyet * spora aktif katılım* değişkenleri arasında, PSDQ "spor yeteneği" alt ölçeğinde anlamlı bir etkileşim gözlenmiştir [$F_{(1,814)} = 2.88, p<0.05$]. Bu etkileşimin kaynağı incelendiğinde; spora aktif katılan erkek ($\bar{X} = 5.06 \pm 0.65$) ve kadın adaylar ($\bar{X} = 5.02 \pm 0.81$) arasındaki puan farkı anlamlı bulunmazken [$p>0.05$], spora aktif olarak katılmayan erkek adayların ($\bar{X} = 4.64 \pm 0.66$), spora aktif olarak katılmayan kadın adaylardan ($\bar{X} = 4.35 \pm 1.00$) anlamlı biçimde daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür [$t_{(425)} = 3.266, p<0.05$]. Başka bir anlatımla, spora katılmayan kadın adaylar "spor yeteneği" alt ölçeğindeki fiziksel benlik algıları, spora katılmayan erkek adaylardan anlamlı biçimde düşüktür.

*Cinsiyet * sınıf* değişkenleri arasındaki etkileşim PSDQ alt ölçekleri üzerinde etkili değildir. Buna karşın, *sınıf * spora aktif katılım* değişkenleri; "koordinasyon" [$F_{(3,814)} = 2.67, p<0.05$], "vücut yağı" [$F_{(3,814)} = 5.24, p<0.05$], "genel fiziksel yeterlik" [$F_{(3,814)} = 4.25, p<0.05$] ve "görünüm" [$F_{(3,814)} = 5.93, p<0.05$] PSDQ alt ölçeklerinde anlamlı bir etkileşim vardır. "Koordinasyon" alt ölçeğinde etkileşimin kaynağı için yapılan LSD testine göre, aktif olarak spora katılan dördüncü sınıflar ($\bar{X} = 5.13 \pm 0.67$) birinci, ikinci ve üçüncü sınıflardan (sırasıyla $\bar{X} = 4.89 \pm 0.70, 4.90 \pm 0.68, 4.90 \pm 0.70$); spora aktif olarak katılmayan grupta ise, birinci sınıflar ($\bar{X} = 4.65 \pm 0.91$) ikinci sınıflardan ($\bar{X} = 4.42 \pm 0.87$) yüksek puan almışlardır ($p<0.05$). "Vücut yağı" alt ölçeğinde ise Tamhane T2 testine göre, spora aktif katılan birinci ($\bar{X} = 5.37 \pm 0.71$) ve ikinci sınıflar ($\bar{X} = 5.39 \pm 0.67$) üçüncü sınıflardan ($\bar{X} = 4.92 \pm 1.06$); spora aktif katılmayan grupta ise, üçüncü sınıflar ($\bar{X} = 5.14 \pm 0.94$) dördüncü sınıflardan ($\bar{X} = 4.79 \pm 1.22$) daha yüksek puana sahiptirler ($p<0.05$). "Genel fiziksel yeterlik" alt ölçeğinde LSD testine göre, spora aktif katılan birinci ($\bar{X} = 5.36 \pm 0.59$) ve dördüncü sınıflar ($\bar{X} = 5.47 \pm 0.58$) üçüncü sınıflardan ($\bar{X} = 5.15 \pm 0.68$), spora aktif katılmayan üçüncü sınıflar da ($\bar{X} = 5.09 \pm 0.79$) dördüncü sınıflardan ($\bar{X} = 4.86 \pm 0.90$) yüksek puanlar almışlardır ($p<0.05$). Yine, etkileşim bulunan "görünüm"

alt ölçeğinde de Tamhane T2 testine göre, aktif olarak spora katılan öğretmen adayları; dördüncü sınıflar ($\bar{X} = 5.41 \pm .53$), birinci, ikinci ve üçüncü sınıflardan (sırasıyla $\bar{X} = 4.92 \pm .77$, $5.00 \pm .75$, $4.94 \pm .75$); spora aktif katılmayan üçüncü sınıf ($\bar{X} = 5.09 \pm .69$) öğretmen adayları da birinci ($\bar{X} = 4.87 \pm .86$) ve ikinci sınıf ($\bar{X} = 4.83 \pm .74$) adaylardan yüksek puanlar elde etmişlerdir ($p < 0.05$). Her üç bağımsız değişken (*cinsiyet * spora aktif katılım * sınıf*) birlikte analiz edildiğinde ise PSDQ alt ölçekleri üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.

Son Sınıflara Göre ÖİTÖ ile PSDQ Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Tablosu ($n=189$)

Değişken	Sağlık	Koordinasyon	Fiz. Aktiv	Vücut Yağı	Spor Yete.	Gen Fiz Yeterlik	Görünüm	Kuvvet	Esneklik	Dayanıklılık	Kendine Güven
Öğ.Tutum	.216**	.286**	.117	.131	.204**	.403**	.342**	.289**	.280**	.117	.395**
p	.003	.000	.110	.073	.005	.000	.000	.000	.000	.110	.000

** $p < 0.01$

Tablo 4'te son sınıflar temelinde öğretmenliğe ilişkin tutum puanları ile PSDQ alt ölçekleri arasındaki ilişki test edilmiştir. Korelasyon tablosu incelendiğinde; 4. sınıf adaylarının "sağlık" ($r = .216$, $p < 0.01$), "koordinasyon" ($r = .286$, $p < 0.01$), "spor yeteneği" ($r = .204$, $p < 0.01$), "genel fiziksel yeterlik" ($r = .403$, $p < 0.01$), "görünüm" ($r = .342$, $p < 0.01$), "kuvvet" ($r = .289$, $p < 0.01$), "esneklik" ($r = .280$, $p < 0.01$) ve "kendine güven" ($r = .395$, $p < 0.01$) alt ölçekleri ile öğretmenliğe ilişkin tutum puanları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

Tartışma

Altı değişik üniversitenin beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının cinsiyet, spora aktif katılım ve sınıf değişkenleri açısından fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma sonuçlarına göre, genel olarak öğretmen adayları orta düzeyde ve kadın öğretmen adayları da erkeklerden daha yüksek tutum puanlarına sahiptirler. Bu sonuçlar diğer öğretmenlik alanlarında yapılan araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Bedel, 2008; Çetinkaya, 2009; Doğan ve Çoban, 2009; Seferoğlu, 2006; Temizkan, 2008; Terzi ve Tezci, 2007). Kadınların öğretmenliğe ilişkin tutumlarının erkeklerden yüksek olmasını Doğan ve Çoban (2009); kadınların öğretmenliğe ilişkin ilgilerinin erkeklerden daha yüksek olduğu, öğretmenlik mesleğinin bu toplum kültüründe bir kadın mesleği olarak algılandığı ve kadınların da bu düşüncüyü içselleştirdikleri biçiminde yorumlamışlardır. Bu çalışmada da kadın beden eğitimi öğretmen adaylarının tutumlarının erkeklere oranla yüksek bulunması, duyuşsal özelliği yüksek kadınların bu alanı tercih etmiş olduklarından kaynaklandığı biçiminde açıklanabilir.

Diğer öğretmenlik alanlarında olduğu gibi, beden eğitimi öğretmen adaylarının tutum puanlarının orta düzeyde ve son sınıfta anlamlı biçimde azalması ise, öğretim programının bu yönüyle adaylar üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Buna karşın, 321 son sınıf öğretmen adayı üzerinde yapılan başka bir çalışmada, iş bulma konusunda iyimser olanların kötümser olanlardan yüksek tutum puanlarına sahip olduğu bulunmuştur (Doğan ve Çoban, 2009). Bu bulgu ışığında, beden eğitimi öğretmen adaylarının son sınıfta tutumlarının düşük olması, iş bulma konusundaki kaygılarından kaynaklandığı biçiminde de yorumlanabilir. Buna ek olarak, son yıllarda yurtdışında beden eğitimi öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar orta düzeyde bulunmuş ve bu durum öğretmenlik mesleğine ilişkin adayların öğrenme ve öğretme durumlarıyla ilgili bilgilerinin, becerilerinin ve programın eksikliğinden kaynaklandığı biçiminde açıklanmıştır (Bakar ve diğerleri, 2008). Inman ve Marlow (2004) da öğretmenliğe yönelik tutumların düşük bulunmasını, adayların öğretmenlik mesleği hakkında yanlış bilgiye sahip oldukları ve bu meslek hakkında açık bir resme sahip olmadıklarından kaynaklandığını belirtmiştir.

Bu çalışmada aktif olarak spora katılan beden eğitimi öğretmen adayları katılmayanlara

oranla yüksek tutum puanına sahiptirler. Beden eğitimi öğretmen adayı olarak sadece dersler aracılığıyla spora katılımın tutum puanları üzerinde etkili olmadığı, ders dışında da spora katılımın mesleğe yönelik duyuşsal özellik geliştirmede etkili olduğu bu sonuçla anlaşılmaktadır. Diğer yandan bu bulgu, beden eğitimi öğretmen adayı olabilmek için yetenek ve beceri gerektiren performans testlerinden başarılı olmak için aktif spor yaşantısına sahip adayların, duyuşsal özelliklerinin daha yüksek olduğunun da bir kanıtı olarak açıklanabilir. Şöyle ki, mesleğini severek seçenlerin sevmeyenlere oranla daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu (Doğan ve Çoban, 2009), kendilerini meslekte yeterli gördüğü (Öksüzoğlu, 2009; Mirzeoğlu ve diğerleri, 2007) ve mesleklerinin geleceği hakkında iyimser görüşe sahip olanların iş doyum düzeyleri karamsar olanlara oranla daha yüksek olduğu (Koyun ve diğerleri, 2007) araştırma sonuçlarıyla belirlenmiştir.

Adayların fiziksel benlik algıları *cinsiyet* değişkeni açısından incelendiğinde; erkek öğretmen adayları "sağlık", "koordinasyon", fiziksel aktivite", "spor yeteneği", "kuvvet" ve "dayanıklılık" alt ölçeklerinde kadın adaylardan; kadın adaylar ise "görünüm" alt ölçeğinde erkek adaylardan anlamlı biçimde yüksek puanlar almışlardır. Bu alanda yapılmış araştırma sonuçları incelendiğinde; erkeklerin kadınlara oranla fiziksel benlik algısı alt ölçeklerinde daha yüksek puanlar elde ettikleri yönündedir (Aşçı, 2004b; Lindwall ve Hassmén, 2004; Schmalz ve Davison, 2006; Pehlivan, 2007). Örneğin Lindwall ve Hassmén (2004), Gilson ve diğerleri (2005) ve Pehlivan (2007) tarafından yapılan çalışmalarda; fiziksel benlik algısı "spor yeteneği", "sağlık" ve "dayanıklılık" alt ölçeklerinde erkeklerin lehine anlamlı farklılıklar bulmuşlardır. Bu sonuçlara bakarak, erkeklerin "sağlık", "spor yeteneği" ve "dayanıklılık" yönüyle fiziksel olarak kendilerini daha iyi algıladıkları ve bu boyutlarda toplumsal cinsiyetin etkisiyle kendilerini ayrıcalıklı gördükleri biçiminde açıklanabilir. Yine aynı çalışmalarda "görünüm" ve "esneklik" alt ölçeklerinde de kadınlar daha yüksek puanlar almışlardır. Genelde her iki cins kendine saygı ve kendini kabul etmede beden görünümüne önem vermektedirler (Page ve Fox, 1997). Ancak kadınların beden imgesiyle daha fazla ilgilendikleri ve bedenlerinden genelde memnun olmadıkları ve görünümeleri için ek harcamalar yaptıkları görülmektedir (Bane ve McAuley, 1998; Loland, 1998). Fakat bu çalışmada, kadınların "görünüm" alt ölçeğinde yüksek puan almış olmaları, onların bedensel görünüme erkeklere oranla daha fazla özen gösterdikleri ve sporun etkisiyle de görünüm algılarının yüksek olduğu söylenebilir. Buna ek, beden eğitimi öğretmen adayı olarak seçilen kadın adayların, görünüm açısından, kendine güvenenlerin ve görünümünden memnun olanların aday olarak seçilmiş olduğu biçiminde açıklanabilir.

Diğer bir sonuç da "*Spora aktif katılım*" gösteren öğretmen adayları tüm alt ölçeklerden katılmayanlara oranla yüksek puanlar almışlardır. Fiziksel aktiviteye katılım ve katılım düzeyine yönelik yapılan çalışmalarda da fiziksel aktiviteye katılanların ve aktivite düzeyi yüksek olanların, fiziksel aktiviteye katılmayan ve katılım düzeyi düşük olanlardan daha fazla benlik ve fiziksel benlik algısına sahip oldukları bulunmuştur (Aşçı, 2004b; Daley, 2002; Marsh, 1998; Moreno ve Cervello, 2005; Gilson ve diğerleri, 2005; Hayes ve diğerleri, 1999; Sonstroem ve Morgan, 1989; Tiryaki ve Morali, 1992; Van Vorst ve diğerleri, 2002; Welk ve Eklund, 2005). Elde edilen sonuçlardan birisi de *sınıf* değişkeni açısından "spor yeteneği" ve "görünüm" alt ölçeklerinde program ilerledikçe anlamlı biçimde artış meydana gelmiştir. Sınıf değişkeni açısından yapılmış bir araştırma olmadığından karşılaştırma yapılamamıştır. Ancak bu sonuçlar yürütülen programın etkinliğine bağlanabilir.

*Cinsiyet * spora aktif katılım* bağımsız değişkenleri birlikte düşünüldüğünde; spora aktif olarak katılmayan grupta erkek adayların fiziksel benlik algıları PSDQ "spor yeteneği" alt ölçeğinde, spora katılmayan kadın adaylara oranla daha yüksektir. Bu sonuçlar Daley (2002)'in bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sürekli aktivite içerisinde bulunmalarının onların mesleki başarılarını da artıracığı düşünülebilir. Ancak, genelde öğretmen adaylarının sadece % 47.5'inin, kadın adayların ise %40.3'ünün derslerinin dışında fiziksel aktivite içerisinde bulunmuş olmaları, mesleki başarının geleceği açısından düşündürücü olduğu söylenebilir.

*Sınıf * spora aktif katılım* değişkenlerinin analizi sonuçlarına göre, spora aktif katılan üst sınıflardaki adaylar "koordinasyon" PSDQ alt ölçeğinde alt sınıflardan yüksek fiziksel benlik algısına sahip olmaları; öğretim programının etkisinden daha çok, spora düzenli katılımdan kaynaklandığı düşünülebilir. Spora aktif katılmayan grupta ise "koordinasyon", "vücut yağı" ve "genel fiziksel yeterlik" alt ölçeklerinde alt sınıfların üst sınıflardan yüksek fiziksel benlik algısına sahip olmaları ise, bu grubun düzenli spor yapma alışkanlığının olmaması, öğretmen adayı olabilmek için performans testini geçtikten sonra aktivite düzeylerinin azalması, son sınıfta iken de KPSS'ye hazırlık yapma ve iş bulma kaygısından dolayı fiziksel aktivite düzeyinin düşmesinden kaynaklandığı biçiminde açıklanabilir. PSDQ "görünüm" alt ölçeğinde ise spora aktif katılan üst sınıflar alt sınıflardan daha yüksek fiziksel benlik algısına sahiptirler. Demirhan (2006), beden eğitimi öğretmeninde bulunması gereken özellikler arasında iyi bir görünüme sahip olmak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sonuç, sınıf değişkenine göre yapılmış literatür bilgisi olmadığı için karşılaştırmalı biçimde tartışılmamıştır. Ancak, özellikle spora aktif katılan ve öğretmen olmaya hazırlanan adayların beden görünümüleriyle daha fazla ilgilendikleri, aktif spor yapmaları nedeniyle de öğretmenliğine yakışır bir görünüm algısına sahip olmak için çaba harcadıkları biçiminde açıklanabilir.

Bu çalışmada öğretmenliğe ilişkin tutum puanları ile fiziksel benlik algısı PSDQ alt ölçekleri arasında ilişki aranmıştır. Ancak eşleştirme yapılamadığı için bu ilişkiye tutumların ve fiziksel benlik algısına yönelik inancın olgunlaştığı gerekçesiyle son sınıf temelinde bakılmıştır (Çetin, 2006). Yapılan analiz sonucunda; özellikle "genel fiziksel yeterlik ($r = .403, p < 0.01$) ve "kendine güven" ($r = .395, p < 0.01$) alt ölçeklerinde diğer alt ölçeklere oranla yüksek bir korelasyonun bulunması; beden eğitimi öğretmeni olacak adayların aldıkları eğitimin mesleğin gerektirdiği genel fiziksel yeterlik algısına ve bu mesleği başarıyla yapabileceklerine olan özgüvenlerinin yüksek oluşundan kaynaklandığı biçiminde açıklanabilir. Çünkü, öğretmenlerin sahip olduğu bazı duyuşsal özelliklerin öğretim davranışlarına yansımada başat rolü mesleğe saygı duyma, alan bilgisine ve öğretim becerilerine güvenme oluşturmaktadır (Pehlivan, 2006).

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları orta düzeydedir ve son sınıfta düşmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik kadın adaylar daha yüksek tutum puanlarına sahipken, fiziksel benlik algısında erkekler daha yüksek puanlar elde etmişlerdir. Beden eğitimi öğretmen adayları yüksek tutum puanlarıyla öğretmen adayı olurken süreç içerisinde bu oran son sınıflarda artması beklenirken düşmektedir. Spora aktif katılım hem tutum puanlarının hem de fiziksel benlik algılarının artmasına neden olmaktadır.

Elde edilen bu sonuçlar ışığında şunlar önerilebilir:

1. Yüksek tutum puanına sahip olmanın mesleki başarıyı da artıracığı düşüncesiyle ve kadın adayların tutum puanlarının erkeklere oranla yüksek olmasından dolayı, kadınların bu meslekte sayılarının artırılması için kontenjan belirlerken bu durumun dikkate alınması,
2. Spora aktif katılanların her iki ölçekten yüksek puanlar almış olmalarından dolayı, öğretmen adayı seçiminde aktif olarak spor yapanlara öncelik verilmesi ve program boyunca adayların sportif olarak aktif tutulması,
3. Kadın adayların fiziksel aktiviteye katılımlarının özendirilmesi ve ortam sağlanması,
4. Yürütülen eğitim programı sınıflar ilerledikçe sadece spor yeteneği, görünüm ve esneklik boyutunda etkili olduğundan, diğer alt ölçeklerde de etkili olabilecek biçimde programın yeniden gözden geçirilmesi,
5. Son sınıflarda tutum puanlarındaki düşüşün iş bulma kaygısından kaynaklandığı yorumuna rağmen, bu konuda yeni araştırmaların yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Aşçı, F. H. (2000). The reliability and validity of PSDQ for Turkish population. Congress Proceedings of Vth Sport Sciences Congress. 3-5 November, Ankara: Hacettepe University, 122-123.
- Aşçı, F. H. (2004a). Benlik algısı ve egzersiz. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (4), 233-266.
- Aşçı, F. H. (2004b). Fiziksel benlik algısının cinsiyete ve fiziksel aktivite düzeyine göre karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (1), 39-48.
- Aşçı, F. H., Gökmen, H., Tiryaki, G. & Aşçı, A. (1997). Self-concept and body image of Turkish high school male athletes and non-athletes. *Adolescence*, 32 (128), 959-968.
- Bakar, A. R., Konting, M. M., Jamian, R., & Lyndon, N. (2008). Teaching efficacy of Universiti Putra Malaysia science student teachers. *College Student Journal*, 42(2), 493-509.
- Bane, S. & McAuley, E. (1998). Body image and exercise. In: Duda JL. (Ed.) *Advances in Sport and Exercise Psychology Measurement*. (311-322) Morgantown. WV: Fitness International Technology.
- Beauchamp, M, R., Bray, S. R. & Albinson, J. G. (2002). Pre-competition imagery, self-efficacy and performance in collegiate golfers. *Journal of Sports Sciences*, 20 (9), 697-705.
- Bedel, E. F. (2008). Interactions among attitudes toward teaching and personality constructs in early childhood preservice teachers. *Journal of Theory and Practice in Education*, 4 (1):31-48
- Berger, B. G., Pargman, D., & Weinberg, R.S. (2007). *Foundations of Exercise Psychology*. Morgantown: Sheridan Books.
- Biddle, S. J. H., Fox. K. R. & Ne Bouthier, S. H. (2001). *Physical Activity and Psychological Well-Being*. USA: Routledge. Taylor & Francis Group.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve Davranışları*. (6. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, 28-37.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Elementary Education Online*, 8(2), 298-305, 2009. İlköğretim Online, 8(2), 298-305, 2009. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Daley, A. J. (2002). Extra-curricular physical activities and physical self-perceptions in British 14-15 year old male and female adolescents. *European Physical Education Review*, 8 (1), 37-49.
- Darling-Hammond, L., Chung, R. & Frelow, F. (2002). Variation in teacher preparation: How well do different pathways prepare teachers to teach? *Journal of Teacher Education*, 53 (4), 286-302.
- Delandshere, G. & Arens, S. A. (2001). Representations of teaching and standards-based reform: Are we closing the debate about teacher education? *Teaching and Teacher Education*, 17, 547-566.
- Demirhan, G. (2006). Spor Eğitiminin Temelleri. Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleğine Yönelik Tutumları İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34 (153), 157-168.
- Eisenberg, S. ve Delaney, D. J. (1998). Psikolojik Danışma Süreci. (Çev: N. Ören ve M. Takkaç), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 99-104.
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel Araştırma Sarmalı*. Ankara: Seçkin.

- Erkuş, A., Sanli, N., Bağlı, M. T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (116), 27-33.
- Farris, P. J. (1996). *Teaching, Bearing The Torch*. A Times Mirror Company: Brown & Benchmark.
- Feldman, R. S. (1996). *Understanding Psychology*. New York: McGraw-Hill
- Fox, K. R. (1990). Physical education and development of self-esteem in children. In N. Armstrong (Ed.), *New Direction in Physical Education*, (pp. 33-54). Champaign IL: Human Kinetics.
- Fox, K. R. (1997). *The physical self: From motivation to well-being*. Champaign IL: Human Kinetics.
- Fox, K. R. (2000). Self-esteem, self-perceptions, and exercise. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31, 228-240.
- Gallahue, D. L. & Donnelly, F. C. (2003). *Developmental Physical Education for All Children*. 4th Ed. Champaign IL: Human Kinetics.
- Gander, M. J. & Gardiner, H.W. (2001). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (4. baskı), (Çev: B. Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Garson, D. (2010). Univariate, GLM, ANOVA and ANCOVA, <http://faculty.chass.ncsu.edu/garson/PA765/anova.html>. Tarih: 20.01.2010.
- Gilson, N. D., Cooke, C. B. & Mahoney, C. A. (2005). Adolescent physical self-perceptions, sport/exercise and lifestyle physical activity. *Health Education*, 105(6), 437-450.
- Harter, S. (1985). Competence as a dimension of self-evaluation: toward a comprehensive model of self-worth. In: Leahy R. (ed.) *The Development of the Self*. New York: Academic Pres, 55-121.
- Hayes, S. D., Crocer, P. R. E. & Kowalski, K. C. (1999). Gender differences in physical self-perceptions, global self-esteem and physical self-perception profile model. *Journal of Sport Behavior*, 22, 1-4.
- Horowitz, I. A. & Bordens, K. S. (1995). *Social Psychology*. London: Mayfield Publishing Company.
- Inman, D. & Marlow, L. (2004). Teacher retention: Why do beginning teachers remain in the profession? *Journal of Education*, 124 (4).
- Kapıkıran, A. (2003). Okul öncesi öğretmenlerde tükenmişliğin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (13), 73-78.
- Koyun, C., Kangalgil, M., ve Demirhan, G. (2007). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin saptanması ve karşılaştırılması, 5. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 2-3 Kasım 2007, Adana: Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, s. 80-87.
- Kyriakides, L., Creemers, B. P. M. & Antoniou, P. (2009). Teacher behaviour and student outcomes: suggestions for research on teacher training and professional development. *Teaching and Teacher Education*, 25 (1), 12-23.
- Lindwall, M. & Hassmén, P. (2004). The role of exercise and gender for physical self-perceptions and importance rating in Swedish university students. *Scand Journal of Med Sci Sports*. 14. 373-380.
- Loland, N. W. (1998). Body image and physical activity: a survey among Norwegian men and women. *International Journal of Sport Exercise Psychology*, 29, 339-365.
- Marsh, H. W. (1998). Age and gender effects in physical self-concepts for adolescent elite-athletes and non-athletes: a multicohort-multioccasion design. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20 (3), 237-259.
- Marsh, H. W., Hey, J., Roche, L. A. & Perry, C. (1997). Structure of physical self-concept: elite

- athletes and physical education students. *Journal of Educational Psychology*. 89 (2), 369-380.
- Marsh, H. W., Richards, G. E., Johnson, S., Roche, L. & Tremayne, P. (1994). Physical Self Description Questionnaire: psychometric properties and a multitrait-multimethod analysis of relations to existing instruments. *Sport and Exercise Psychology*. 16 (3), 270-305.
- Mirzeoğlu, D., Aktağ, I., ve Boşnak, M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elamanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18 (3), 109-125.
- Moreno, J. A. & Cervello, E. (2005). Physical self-perception in Spanish adolescents: effects of gender and involment in physical activity. *Journal of Human Movement Studies*. 48, 291-311.
- Öksüzöğlü, P. (2009). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin
- Özdamar, K. (2001). SPSS ile Biyoistatistik. 4. Baskı, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Page, A., Fox, K. R. (1997). Adolescent weight management and the physical self. İn: Fox KR. ed. *The Physical Self: Frommotivation to Well-Being*. Champaign. İl: Human Kinetics. 229-257.
- Pehlivan, H. (2006). Öğretmenlerin sahip olduğu bazı duyuşsal özelliklerin öğretim davranışlarına yansması. XVII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, **Erişim:** http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx? Tarih: **08.06.2009**.
- Pehlivan, Z. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel olarak kendilerini tanımlamaları, 5. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 2-3 Kasım 2007, Adana: Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, s. 59-64.
- Rovegno, I. (1998). The development of in-service teachers' knowledge of a constructivist approach to physical education: teaching beyond activities. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 69, 147-162.
- Schmalz, D. L. & Davison, K. K. (2006). Differences in physical self-concept among pre-adolescents who participate in gender-typed and cross-gendered sports. *Journal of Sport Behavior*, 29 (4), 335.
- Seferoğlu, G. (2006). İngilizce öğretmenliği sertifikası programı ile yetiştirilen öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları. XVII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, {ONLINE}: http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx? Adresinden 08.06.2009 Tarihinde İndirilmiştir.
- Sonstroem, R. J. & Morgan, W. P. (1989). Excercise and self-esteem: rationale and model. *Medicine and Science in Sports and Excercise*. 21 (3), 329-337.
- Sonstroem, R. J. & Potts, S. A. (1996). Life adjustment correlates of physical self-concepts. *Medicine and Science in Sports and Excercise*, 28, 619-624.
- Sonstroem, R. J. (1998). Physical self-concept: assessment and external validity, *Excercise and Sport Science Review*, 26, 133-164.
- Şahin, Ş. (2008). "Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik ve yaşam doyumu düzeyleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 315, 593-614.
- Tiryaki, Ş. ve Morali, S. (1992). Sportif katılımın liseli sporcuların benlik saygısı üzerine etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 1-19.
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme*. Ankara: Bilim Yayınları.

- Üstüner, M., Demirtaş, H. & Cömert, M. (2009). The attitudes of prospective teachers towards the profession of teaching (The case of Inonu University, Faculty of Education). *Education and Science*, 34 (151), 140-155.
- Van Vorst, J. G., Buckworth, J. & Mattern, C. (2002). Physical self-concept and strength changes in college weight training classes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 73, 113-117.
- Welk, G. J. & Eklund, B. (2005). Validation of the children and youth physical self perceptions profile for young children. *Psychology of Sport & Exercise*, 6, 51-65.
- Zimbardo, P. G. & Leippe, M. R. (1992). *The psychology of attitude change and social influence*. New York: McGraw-Hill.
- Zülkadiroğlu, Z. F., Bostan Budak, D., Kozanoğlu, E. (2007). Yetkinlik beklentisinin spor ve fiziksel aktivitedeki önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 9-15.